

Literatuurlijst Allochtone vrouwen in Vlaanderen

December 2002

Documentatiecentrum en Archief
voor Gelijke Kansen, Feminisme en Vrouwenstudies
Koningsstraat 136
1000 Brussel
Tel. 02/209.34.10
Fax. 02/209.34.11

<http://www.rosadoc.be>
info@rosadoc.be

WOORD VOORAF

De RoSa-bibliotheek heeft een uitgebreide collectie over allochtone vrouwen en migratie. Het was dus noodzakelijk een selectie door te voeren om een overzichtelijke literatuurlijst te distilleren. Volgende criteria werden gerespecteerd: het zijn recente publicaties (de meeste dateren van 1995 en later) over Vlaanderen en er werden geen tijdschriftartikels opgenomen.

Dat betekent dus dat de bibliotheek nog een schat aan boeken bevat die allochtone vrouwen behandelen, maar niet aan die criteria beantwoorden. De lezer die zich in het onderwerp wil verdiepen, verwijzen we dan ook graag door naar de catalogus, hetzij in de bibliotheek, hetzij online op www.rosadoc.be, kies database. De trefwoorden die in deze literatuurlijst terug te vinden zijn, kunnen gebruikt worden om verder te zoeken. De code bij elk boek verwijst naar de vindplaats in de RoSa-bibliotheek.

ALGEMEEN

- Directie van de gelijke kansen

Migrantenvrouwen "Sleutels voor gelijkheid": verslag van het colloquium 8 maart 2000
Brussel: Federaal Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid, 2000. – 105 p.

Op de internationale vrouwendag van 2000 werd een colloquium gehouden rond de situatie van allochtone vrouwen in België. De bijdragen van dat colloquium, verzameld in deze publicatie, gaan over juridische, economische en politieke aspecten van dat thema.

ALLOCHTONEN/MIGRATIE/IMMIGRATIE/BELGIE/CONGRESVERSLAG
P 9/0561

- Gruisen Amalie

Tussen wens en werkelijkheid: vrouwen in gesprek over vrouwen
Hasselt: Provinciaal integratiecentrum, 1997. - 116 p.
ISBN 90-74605-03-6

Welke belemmeringen ondervinden vrouwen van diverse herkomst bij hun integratie in onze maatschappij en bij hun emancipatieproces? De provincie Limburg, die een lange traditie van immigratie kent, ondersteunde dit onderzoek. De vrouwen komen aan het woord over arbeid, onderwijs, cultuur en relaties.

ALLOCHTONEN/BELGIE/EMANCIPATIE/ERVARINGEN/ONDERZOEK/VLAANDEREN
FII b/0404

- Ramakers Joan

Bakens of valkuilen: migranten in onderzoeksperspectief
Leuven: Hoger Instituut voor de Arbeid, 1996. - 72 p.
ISBN 90-5550-111-5

Deze studie uit 1996 maakt de balans op van het tot dan toe gevoerde migrantenbeleid. Aan de hand van bestaand wetenschappelijk onderzoek wordt getoond waar dat beleid effectief is en waar niet. Het laatste hoofdstuk bevat dan ook beleidsaanbevelingen.

ALLOCHTONEN/BELGIE/ONDERZOEK
FI p/0001

- Timmerman Christiane(e.a.)

Integratie van tweede generatie migrantenvrouwen in Vlaanderen: verschillende wegen tot integratie
Antwerpen: UFSIA, Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen, 1999.

In dit onderzoek wordt nagegaan hoe de situatie is van Marokkaanse en Turkse vrouwen van de tweede generatie in Vlaanderen. Het begrip integratie wordt onderzocht aan de hand van de sociale netwerken die de vrouwen onderhouden. Hoe staat het met hun relaties binnen hun eigen gemeenschap én binnen onze samenleving in het algemeen.

ALLOCHTONEN/TURKS/MAROKKAANS/TWEEDEGENERATIE/ INTEGRATIE /PARTICIPATIE/ BELGIE/
VLAANDEREN/ONDERZOEK
FII d/0084

- Timmerman Christiane(e.a.)

Marokkaanse en Turkse nieuwkomers in Vlaanderen
Antwerpen: UFSIA, 2000. - 300 p.

De minister van Gelijke Kansen vroeg dit onderzoek om beter inzicht te krijgen in de situatie van allochtone nieuwkomers in Vlaanderen. Naast cijfergegevens voor heel Vlaanderen werd op beperktere

schaal nagegaan wat de verwachtingen van die nieuwkomers waren en wat hun ervaringen in België zijn.

ALLOCHTONEN/TURKS/MAROKKAANS/IMMIGRATIE/ONDERZOEK/BELGIE/VLAANDEREN
FI d/0035

➤ Vranken Jan, Timmerman Christiane, Van der Heyden Katrien(red.)
Komende generaties: wat weten we (niet) over allochtonen in Vlaanderen?
Leuven: Acco, 2001. - 326 p.
ISBN 90-334-4538-7

Komende generaties is het verslag van een congres over vijftien jaar onderzoek over migratie in Vlaanderen en geeft dus een stand van zaken van dat onderzoek. Andere delen handelen over migratie vandaag en de Belgische situatie.

ALLOCHTONEN/MIGRATIE/ONDERZOEK/BELGIE/VLAANDEREN/CONGRESVERSLAG
P 9/0553

GEZIN

➤ Callaerts Tine
'Import'huwelijken bij jonge Turkse migranten in Vlaanderen en
Brussel: een kwalitatieve benadering
Brussel: Interface Demography, 1997. - 25 p.

Dit onderzoek kadert in een groter, dat gevoerd werd vanaf 1991 en demografische aspecten van migranten in ons land onderzoekt. In dit deel (andere delen zijn ook beschikbaar in de RoSa-bibliotheek) wordt gezinsvorming onderzocht waarbij de bruid of de bruidegom 'geïmporteerd' wordt uit het land van herkomst.

ALLOCHTONEN/BELGIE/GEARRANGEERDE HUWELIJKEN/ONDERZOEK/TURKS
P 9/0385

➤ Luyckx Kristel (red.)
Liefst een gewoon huwelijk? : creatie en conflict in levensverhalen van jonge migrantenvrouwen
Leuven: Acco, 2000. - 198 p.
ISBN 90-334-4171-3

Voor haar onderzoek naar relatievorming en man-vrouwverhoudingen ondervroeg Kristel Luyckx vijftien jonge, gehuwde vrouwen van Turkse afkomst. Wat is hun verhouding met de traditie in het land van afkomst? Wat is hun visie op mannelijkheid en vrouwelijkheid? Wat is de invloed van onze samenleving daarop? Het tweede deel bevat essays van antropologen met onderzoekservaring over dezelfde doelgroep.

ALLOCHTONEN/ALLOCHTONE MEISJES/TURKS/BELGIE/MAN-VROUW RELATIES/ FAMILIERELATIES/
GENDER/HUWELIJK/GEARRANGEERDE HUWELIJKEN/LEVENS GESCHIEDENISSEN/ONDERZOEK
FI d/0032

➤ Schoenmaeckers Ronald C., Callens Marc (red.)
Gezinsvorming in Brussel: resultaten van de "Fertility and Family Survey" (FFS) in het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest
Brussel: Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudie; Leuven: Garant, 1999
ISBN 90-5350-893-7

Het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudie volgt sinds jaar en dag het reproductiegedrag van de Belg op de voet in haar zogenaamde NEGO-onderzoek. NEGO staat voor Nationale Enquête Gezinsontwikkeling. Het Brusselse luik van het vijfde NEGO-onderzoek werd wegens het multiculturele karakter van onze hoofdstad bij acht verschillende bevolkingsgroepen gehouden, waaronder

Marokkaanse en Turkse vrouwen. De resultaten zijn opgedeeld in thema's zoals relatie, anticonceptie, kindwens, participatie.

ALLOCHTONEN/AUTOCHTONEN/GEZIN/LEEVFORMEN/ANTICONCEPTIE/KINDERKEUZE/ARBEIDSPARTICIPATIE/ TAAKVERDELING/KINDEROPVANG/ONDERZOEK/BELGIE
FI j/0033

ONDERWIJS

➤ Cornelis Eva, Perneel Judith(samenst.)
Opvoedingsondersteuning en allochtone ouders: een selectie van projecten en materialen voor opvoedingsondersteuning en allochtonen
Brussel: Steunpunt allochtone meisjes en vrouwen, [2001]. - 178 p.

Het is cruciaal dat allochtone ouders betrokken worden bij het onderwijs van hun kinderen. Nochtans blijkt uit onderzoek dat zij veel vragen daarover hebben. Er is dus nood aan vorming en ondersteuning. Deze gids geeft een overzicht van projecten, pakketten en adressen in verband met opvoedingsondersteuning van allochtonen.

ALLOCHTONEN/OPVOEDING/LOUDERS/ADRESLIJST/CURSUSMATERIAAL/GIDS/BELGIE/VLAANDEREN
V3/0098

➤ Mateusen Monique
RSV-werkgroep CBW
Materialenoverzicht: relationele en seksuele vorming voor migrantenjongeren
Borgerhout: R.S.V.- Werkgroep, 1996. - 46 p.

Deze brochure geeft een overzicht van educatief materiaal rond allochtonen en seksuele opvoeding en de vindplaats.

ALLOCHTONE MEISJES/BELGIE/CURSUSMATERIAAL/JONGENS/SEKSUELE VORMING/VORMINGSWERK
V1/0171

➤ Salmi Ali
Lesgeven aan Fatima en Ahmed : praktijkboek voor het werken met Marokkanen en Turken
Leuven ; Amersfoort: Acco, 1996. - 165 p.
ISBN 90-334-3627-2

De relatie van leerkrachten met hun allochtone leerlingen is vaak moeilijk door misverstanden en communicatieproblemen. In dit boek vinden leerkrachten pedagogische tips voor het werken met allochtone jongeren van Marokkaanse en Turkse afkomst en informatie over de leefwereld van die doelgroep.

ALLOCHTONE MEISJES/BELGIE/JONGENS/ONDERWIJS
DII 3a/0130

➤ School zonder racisme (samenst.)
Tien gekleurde meisjes: educatieve map
Berchem: EPO; Gent: School zonder racisme, 1995. - 37 p.: ill.

Dit lespakket over racisme en antiracisme sluit nauw aan bij het leerplan. Er zijn 8 verschillende thema's waarrond gewerkt kan worden zoals godsdienst, beeldvorming, actief reageren tegen alledaags racisme.

ALLOCHTONE MEISJES/BELGIE/LEERMIDDEL/ONDERWIJS/RACISME
P 4/0369

➤ Timmerman Christiane

Onderwijs maakt het verschil: socio-culturele praxis en etniciteitsbeleving bij Turkse jonge vrouwen
Leuven: Acco, 1999. - 279 p.
ISBN 90-334-4000-8

Wat is de samenhang tussen onderwijs en leefwereld bij jonge Turkse vrouwen? De centrale vraag van dit onderzoek wordt nagegaan bij drie groepen: migrantenmeisjes in België, meisjes in een landelijk emigratiegebied in Turkije en meisjes in Istanbul. Er wordt nagegaan hoe onderwijs de leefwereld van die meisjes beïnvloedt en hoe die verschillende achtergrond ervoor zorgt dat ze anders met onderwijs omgaan. Er wordt ook vergeleken hoe de drie groepen hun etniciteit en afkomst beleven.

ETNICITEIT/CULTUUR/ONDERWIJS/ALLOCHTONEN/TURKS/ONDERZOEK/BELGIE/TURKIJE
DII 3n/0001

ECONOMIE/ARBEID

➤ Forum des Migrants de l'Union Européenne

Colloquium 'Migratie en economie: om de economische bijdrage van migrantenvrouwen in de lidstaten van de E.U. te optimaliseren', Brussel 11-12 november 1999
Bruxelles: Forum des Migrants de l'Union Européenne, 1999.

Het Europees forum voor migranten is de motor achter dit actie-onderzoek in vier Europese landen: België, Nederland, Duitsland en Portugal. Er wordt nagegaan in hoeverre migrantenvrouwen participeren aan het economische leven en op welke manier. Welke jobs hebben zij? In welke sectoren zijn ze actief? Hoeveel van hen zijn zelfstandig en onder welke omstandigheden?

IMMIGRATIE/ECONOMIE/ALLOCHTONEN/ARBEIDSMARKT/ARBEIDSPARTICIPATIE/ONDERZOEK/BELGIE
/EU-LANDEN/CONGRESMAP
P 9/0487

➤ Vanmol Marie-Jeanne (red.)

Migrantenvrouwen en volwaardig burgerschap: een feministische lezing: rechts- en arbeidsmarktpositie van allochtone vrouwen in België
Gent: Vrede, 1999. - 151 p.

Arbeid en recht zijn belangrijke domeinen waar emancipatie van vrouwen zichtbaar wordt, ook van migrantenvrouwen. In dit congresverslag leveren experts bijdragen over die thema's, die beschouwd worden als sleutels tot volwaardig burgerschap.

ALLOCHTONEN/RECHTSPOSITIE/HUWELIJK/ISLAM/ARBEIDSMARKT/BELGIE/CONGRESVERSLAG
FII n/0020

JURIDISCH

➤ Foblets Marie-Claire (red.)

Marokkaanse migrantenvrouwen in gezinsgeschillen: wat zijn passende juridische oplossingen?
Antwerpen: Maklu, 1998. - 476 p.
ISBN 90-6215-611-8

Marokkaanse vrouwen in België zijn voor juridische gezinsproblemen aangewezen op het Marokkaanse huwelijksrecht. In België bestaat immers de regel dat buitenlandse familierechtstelsels de verhoudingen tussen vreemdelingen regelen, zelfs op Belgisch grondgebied. Dat zorgt niet alleen voor de nodige juridische problemen. In het geval van het Marokkaanse stelsel zorgt dat voor de vraag of bepaalde discriminaties op basis van geslacht met de Belgische wetgeving te verzoenen zijn.

ALLOCHTONEN/MAROKKAANS/GEZIN/HUWELIJK/ECHTSCHIEDING/FAMILIERECHT/RECHTSPOSITIE/RECHTSPRAAK/DISCRIMINATIE/BELGIE
FII c/0054

ERVARINGEN

- Attaleb, Aïcha
Couleurs d'avenir : quinze jeunes filles racontent...
Bruxelles: EPO, 1996. - 197 p.
ISBN 2-87262-112-1

Vijftien allochtone meisjes, uit verschillende continenten, vertellen in dit boek over hun leven in België en dat van hun ouders, over hun afkomst en hun positie in onze samenleving.

ALLOCHTONE MEISJES/ERVARINGEN/BELGIE
T/0617

- Bali Fatima
Mijn leven in Borgerokko.
Antwerpen: Baarn: Hadewijch, 1994.-133p.
ISBN 90-524-0227-2

In 'Mijn leven in Borgerokko' schetst Fatima Bali haar leven als kind van één van de eerste migrantengezinnen in Antwerpen. Haar verhaal speelt zich af in het Antwerpse Borgerhout, waar Belgen en Marokkanen al meer dan 25 jaar samenleven. Bali's boek geeft niet enkel verslag van een volwassen worden in een bi-culturele omgeving, daarnaast is het ook een getuigenis van de eerste migrante die voor Agalev tot Antwerps gemeenteraadslid verkozen werd.

ALLOCHTONEN/BELGIË/GEMEENTELIJK BELEID/EGODOCUMENT
S/0232

- Bousakla Mimount
Couscous met frieten: Marokkaanse vooroordelen over Belgen
Antwerpen: Houtekiet, 2002. - 123 p.
ISBN 90-5240-689-8

Mimount Bousakla schrijft columns voor een Vlaamse krant, waarin ze zowel Belgen als Marokkanen niet spaart. Ze heeft over alles wat roert in de multiculturele samenleving een uitgesproken mening. Een deel van die columns zijn verzameld in dit boek.

ALLOCHTONEN/MAROKKAANS/BELGIE/COLUMNS/BUNDEL
FII b/0776

- Kaçar Meryem
Lucifers schikken: als gastarbeiders burgers worden
Antwerpen: Houtekiet, 2002. - 207 p.
ISBN 90-5240-678-2

Meryem Kaçar is Belgisch senator van Turkse afkomst. Hoe ze dat geworden is en welke obstakels ze op haar weg vond, vertelt ze in dit boek. Tegelijk pleit ze voor burgerschap voor allochtonen.

ALLOCHTONEN/TURKS/INTEGRATIE/ERVARINGEN/POLITIEK/POLITICI/BELGIE
FII b/0775

- Lin Pang Ching, Perneel Judith
Steunpunt allochtone meisjes en vrouwen
Tafelen met moeders en dochters
Leuven: Van Halewyck, 2001. - 101 p.: ill.
ISBN 90-5617-374-X

Het SAMV toont de diversiteit bij allochtone moeders en dochters door met hen aan tafel te zitten. De vrouwen in dit boek komen uit verschillende werelddelen. Ze vertellen hun verhaal en geven enkele familierecepten prijs.

KOOKBOEK/ALLOCHTONEN/BELGIE
T/0676

➤ Miccichè Santa
Va' Pensiero : leven als Siciliaanse vrouw in België
Tielt: Lannoo, 2002. - 182 p.
ISBN 90-209-4812-1

Wie bij migranten vooral aan Turken of Marokkanen denkt, vergeet de groep immigranten van enkele decennia ervoor. Na de Tweede Wereldoorlog voerde België een actief beleid om mijnwerkers te ronselen in onder andere Italië. Miccichè Santa, een Siciliaanse vrouw van de tweede generatie, schreef een boek met haar eigen ervaringen over leven in België.

ALLOCHTONEN/ITALIAANS/BELGIE/AUTOBIOGRAFIE
S/0354

➤ Michielsens Magda
Italia mia: televisie kijken in ballingschap
Leuven; Amersfoort: Acco, 1991. - 204 p.

Voor de Italiaanse vrouwen die na de Tweede Wereldoorlog naar België emigreerden, was het verschijnen van de Italiaanse zender RAI op de Belgische kabel een hele verandering. Via hun reacties daarop komt de onderzoekster te weten wat emigratie voor die vrouwen betekent.

ALLOCHTONEN/BELGIE/ITALIAANS/TELEVISIE
GII 2a/0026

BELEID

➤ Degroote Annemie (eindred.)
Interdepartementale Commissie Etnisch-culturele Minderheden (eindred.)
Het Vlaamse beleid naar etnisch-culturele minderheden: jaarrapport 2001
Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, 2002. - 209 p.

Wat gebeurde er binnen het Vlaamse minderhedenbeleid in 2000? Het was het jaar van de regularisatiecampagne voor mensen die illegaal in ons land verblijven. Nieuwkomers werden voor het eerst als specifieke doelgroep behandeld met een 'inburgeringstraject'. In het rapport ook het emancipatiebeleid, het opvangbeleid voor mensen zonder wettig verblijf, de organisatie van het beleid en het betrekken van het doelpubliek bij het beleid.

ALLOCHTONEN/VLUCHTELINGEN/VREEMDELINGENRECHT/EMANCIPATIEBELEID/OVERHEIDSBELEID/OR
GANISATIES/BELGIE/JAARVERSLAG
P 8/0429

➤ Dienst Emancipatiezaken
Positieve-actieplan voor allochtonen & personen met een handicap 2002
Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, 2001. - 69 p.

Dit actieplan staat in het teken van de reorganisatie van de Vlaamse administratie in 2003. De dienst Emancipatiezaken heeft dan ook een verlanglijstje klaar voor die omwenteling. Zij zou graag zien dat diversiteit opgenomen wordt in de beheersovereenkomsten tussen de ministers en hun topambtenaren. Als dat engagement er is, moet er dringend werk gemaakt worden van evaluatie-instrumenten, een beter netwerk voor de opvolging van het beleid en een positieve-actieplan voor de hele administratie. In een overzicht van 2001 worden lessen uit het verleden getrokken.

POSITIEVE ACTIE/GELIJKE KANSEN/ OVERHEIDSPERSONEEL/ OVERHEIDSBELEID/ ALLOCHTONEN/
GEHANDICAPTEN/BELGIE/VLAANDEREN/BELEIDSPLAN
P11/0299

➤ Diraä Nadia (samenst.)

Forum van migrantenvrouwen: forumverslag.

Brussel: Intercultureel Centrum voor Migranten, 1999.- 128 p.

De legitimiteit van een beleid ligt in het feit dat de rechtstreeks betrokkenen als essentiële partners bij de uitbouw van dit beleid erkend worden. Daarom werd in oktober 1998 een Forum voor Migrantenvrouwen georganiseerd, een samenwerking tussen het Intercultureel Centrum voor Migranten en de toenmalige Vlaamse minister van Gelijkekansenbeleid, Brigitte Grouwels. Op de forumdag kwamen een groot aantal vrouwen bijeen in werkgroepen rond verschillende thema's: positieve beeldvorming, intercultureel samenleven, generatieverschillen, media en meisjes. In dit verslag vindt u naast achtergrondteksten en de geformuleerde standpunten een ingekorte versie van de gevoerde discussies. Op basis van deze discussies en de aantekeningen van de verslaggevers en voorzitters werd een conclusie toegevoegd met de voornaamste knelpunten en voorstellen.

ALLOCHTONEN/EMANCIPATIE/IDENTITEIT/VROUWBEELDEN/CONGRESVERSLAG/BELGIË/VLAANDEREN
P10/ 0210

➤ Molenmans Kris; Vlaams Centrum voor Integratie van Migranten

Het gemeentelijk migrantenbeleid: een handleiding.

Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, 1996 –112 p.:ill.

De voornaamste doelstellingen van een goed migrantenbeleid zijn het wegwerken van discriminatie en het bevorderen van emancipatie en integratie. Een migrantenbeleid is dus gericht op het bewerkstelligen van gelijke kansen voor migranten, gekoppeld aan een beleid dat groepsvorming, participatie aan het sociale leven en een harmonieus samenleven van autochtonen en allochtonen bevordert. Het lokale beleidsniveau heeft hierin, naast andere, een belangrijke verantwoordelijkheid. In deze handleiding worden ideeën en suggesties geformuleerd om een lokaal migrantenbeleid vorm te geven. Het opbouwen van een aangepast instrumentarium staat hierbij centraal. Het eerste hoofdstuk geeft een beschrijving van de beleidsinstrumenten nodig om een volwaardig migrantenbeleid op te bouwen. Hoofdstuk twee geeft een beschrijving van de voorwaarden waaraan het beleid zou moeten voldoen. De nadruk werd gelegd op de samenwerking en complementariteit met de andere beleidsniveaus en de uitdrukkelijke keuze voor een inclusief beleidsmodel. In hoofdstuk drie, tenslotte, worden er voorbeelden gegeven van initiatieven in enkele cruciale beleidsdomeinen.

ALLOCHTONEN/BELGIË/GEMEENTELIJK BELEID
FI b/0109

HULPVERLENING

➤ Hendrickx Kristin, Lodewijckx Edith

Natuurlijk moet je iets doen om niet zwanger te worden!: Marokkaanse vrouwen in Vlaanderen en Brussel Berchem: Wetenschappelijke Vereniging van Vlaamse Huisartsen, 1997.

De onderzoeksters wilden nagaan hoe het anticonceptiegedrag van Marokkaanse vrouwen in België eruit ziet en welke problemen die vrouwen daarmee ondervinden. Uit de resultaten van die studie worden aanbevelingen voor hulpverleners gepuurd, onder meer voor de communicatie met de patiënt en het eigenlijke gynaecologisch onderzoek.

ALLOCHTONEN/MAROKKAANS/ANTICONCEPTIE/GEBOORTEREGELING/ONDERZOEK/BELGIE
Cf/0249

➤ Medet-Foon

MEDET-FOON telefonische hulpverlening aan allochtonen: persconferentie + debat : 'Tussen mantelzorg en zorgverlening', woensdag 2 mei 2001
[s.l.]: Medet-Foon, 2001.

De hulpverlening in het algemeen en de hulp bij thuisgeweld in het bijzonder, is zich ervan bewust dat zij te weinig allochtonen bereiken. In dit debat beloofden zij beterschap. De aanleiding voor het debat was de voorstelling van een eerste initiatief om dat probleem te verhelpen, vanuit de migrantengemeenschap zelf. De Medet-foon is een hulplijn voor allochtonen, die bemand wordt door allochtone vrijwilligers. In de persmap vindt de lezer een beschrijving van de werking en algemene uitleg over de nood van een hulplijn.

TELEFONISCHE HULPDIENSTEN/ALLOCHTONEN/BELGIE/PERSMAP
P10/0237

➤ Morbee, Annemie (eindred.)

'Kadin kadincik': 'vrouw vrouwelijk': sociale vaardigheden voor migrantenvrouwen binnen veranderende gezinsstructuren
Antwerpen: Markant, 1999. - 114 p.

Migrantengezinnen kennen een heel eigen welzijnsproblematiek. Migratie zorgt voor nieuwe spanningen binnen het gezin en met de buitenwereld, waarvoor geen gekende oplossingen voorhanden zijn. Die gezinnen hebben dan ook een grote behoefte aan hulp van buitenaf. In een Antwerps pilootproject werden gespreksgroepen met jonge migrantenvrouwen opgericht. De expertise die men daarbij opdeed, is terug te vinden in deze publicatie. In het eerste deel wordt een overzicht gegeven van problemen bij migratie.

ALLOCHTONEN/MIGRATIE/GEZIN/HULPVERLENING/ASSERTIVITEITSTRaining/VROUWENPRAATGROEPEN/CURSUSMATERIAAL/BELGIE
DIII4a/0093

ORGANISATIES

➤ Perneel Judith, De Bruyn Bernadette(samenst.)

Adressengids meisjeswerkingen en allochtone vrouwenverenigingen in Vlaanderen en Brussel
Brussel: Steunpunt allochtone meisjes en vrouwen, [2000]. - 43 p.

Een overzicht van allochtone vrouwenverenigingen in Vlaanderen, gerangschikt per provincie.

ALLOCHTONEN/ALLOCHTONE MEISJES/VROUWENORGANISATIES/BELGIE/ADRESBOEK
V2/0152

➤ Perneel Judith, Huygh Erna(red.)

Allochtone vrouwen willen meer mogelijkheden om zich te emanciperen: allochtone vrouwenverenigingen overbodig of broodnodig!?: conclusies & aanbevelingen van de dialogenreeks 2002
Brussel: Steunpunt allochtone meisjes en vrouwen, 2002. - 53 p.

Het Steunpunt allochtone meisjes en vrouwen ondersteunt als koepelorganisatie de allochtone vrouwenorganisaties. Met een nieuw decreet in het vooruitzicht werd een stand van zaken van die organisaties opgemaakt tijdens vier provinciale dialoogdagen. Meer dan 200 allochtone meisjes en vrouwen dialogueerden over de inhoudelijke werking en structurele positie van die organisaties en over de rol van meisjes en jonge vrouwen én van mannen erin.

ALLOCHTONEN/ALLOCHTONE MEISJES/ EMANCIPATIE/ VROUWENORGANISATIES/ CONGRESVERSLAG/
BELGIE
P 8/0450

OUDEREN

- Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen
Advies nr. 38 van 8 december 2000 van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen
betreffende de bejaarde migrantenvrouwen
Brussel: Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen, 2000. - 12

De veroudering van de migrantenbevolking is een groot probleem en is lange tijd niet als zodanig erkend door de overheid. De oudere allochtonen bevinden zich in een moeilijke situatie. Veel tweede generatiekinderen zijn niet meer bereid om voor hun ouders te zorgen, zoals dat traditioneel gedaan wordt. Bovendien kampen veel ouderen met het dilemma van de terugkeer: willen zij dicht bij hun kinderen blijven of willen zij liever sterven in hun thuisland. Bovendien is de hulpverlening (waarbij ook de rusthuizen) in ons land niet aangepast aan allochtonen. De Raad van de Gelijke Kansen formuleert aanbevelingen om de situatie van allochtone oudere vrouwen te verbeteren. Er is nood aan statistische informatie, wetenschappelijk onderzoek, projecten en taalcursussen, gemeentelijk beleid en een algemene mentaliteitsverandering.

ADVIES/ALLOCHTONEN/OUDEREN/BELGIE
P11/0303

MEISJES

- Bautmans Kathleen, Cauwels Claire, Van Hove Anne, Roelants Saskia (coörd.)
Meisjes tussen meerdere culturen : de psychosociale behoeften en de identiteitsbeleving van allochtone meisjes in Gent: een kwalitatief onderzoek ter ondersteuning van de profilering van de meisjeswerkingen in Gent en de ontwikkeling van emancipatorische beleidsadviezen
Gent: Meisjesoverleg Gent, 2000. - 93 p.

In het jeugdwerk zijn allochtone meisjes moeilijk terug te vinden. Zij hebben een eigen problematiek. Om hun vragen en behoeftes in kaart te brengen werden voor dit onderzoek 37 meisjes tussen 12 en 20 jaar uit Gent ondervraagd.

ALLOCHTONE MEISJES/IDENTITEIT/ONDERZOEK/OVERHEIDSBELEID/BELGIE
DII 6a/0067

- Meerbergen Aline
Zelfbeeld en positieve identificatie
Brussel: Nederlandstalige Vrouwenraad, 1999. - 43 p.

Hoe geef je kansarme allochtone meisjes een duwtje in de rug? Dit project had als bedoeling die meisjes beter bewust te maken van hun mogelijkheden. Belangrijk daarbij was het concept 'voorbeeldvrouw', een vrouw waarmee die meisjes zich kunnen identificeren.

ALLOCHTONE MEISJES/IDENTITEIT/SOCIALE ONGELIJKHEID/BELGIE/VLAANDEREN
FII a/0001

WOORD VOORAF	1
ALGEMEEN	3
GEZIN	4
ONDERWIJS	5
ECONOMIE/ARBEID	6
JURIDISCH	6
ERVARINGEN	7
BELEID	8
HULPVERLENING	9
ORGANISATIES	10
OUDEREN	11
MEISJES	11